

SOCIALIZACIJA, opredelitev in pomen

- je aktiven, vseživljenjski proces vraščanja posameznika v družbo. Najbolj intenzivna je v prvih letih. človekovega življenja.

S socializacijo:

- se ljudje prilagajamo družbi, v katero smo se rodili, se vključujemo vanjo in sprejemamo njeno kulturo (vrednost, norme, prepričanja,...);
- se naučimo prevzemati in opravljati družbene vloge;
- oblikujemo specifične vzorce vedenja, govora, mišljenja, čustvovanja,...;
- se posameznik izoblikuje kot osebnost s svojo indentiteto;
- povezuje različne generacije (reprodukcija družbe);
- omogoča, da se večina ljudi obnaša na družbeno sprejemljiv in predvidljiv način.

VRSTE SOCIALIZACIJE:

1. Primarna socializacija:

- poteka v otroštvu, v prvih letih človekovega življenja (do 6 leta starosti);
- poteka znotraj družine;
- močne čustvene vezi;
- otrok nima možnosti izbire;
- *proces učenja*: posnemanje (imitacija), igranje vlog, identifikacija;
- osebni in neformalni sistem nagrad in kazni;
- fundamentalna pomembnost te faze (divji otroci).

2. Sekundarna socializacija:

- vsaka nadaljnja socializacija;
- poleg družine vključuje še družbene skupine, organizacije in institucije izven družinskega okolja (šola, vrstniki, mediji,...);
- učenje in prevzemanje številnih novih vlog;
- večje možnosti izbire, razumevanje sebe in drugih;
- v ožjem pomenu je sekundarna socializacija obdobje šolanja (pozno otroštvo in adolescenca)
- *socializacija odraslih* (terciarna soc.) – socializacija po končanem šolanju

3. Resocializacija

- ponovna socializacija;
- izničijo se učinki prejšnje in oblikujejo nove oblike vedenja in ravnanja;
- osebnost se na novo oblikuje;
- pri pojavih odklonskosti;
- navadno ne daje zelenih učinkov.

SOCIALIZACIJA IN ŽIVLJENJSKI POTEK

- socializacijski procesi se prepletajo z biološko in genetsko določenimi procesi rasti in razvoja (ter tudi pešanja življenjskih moči).
- obdobja človekovega življenja so tudi družbeno določena;
- vloga adolescence v modernih družbah;
- mladi – prestari za otroke, premladi za odrasle

DEJAVNIKI (oz. *agensi*) SOCIALIZACIJE:

- družina;
- skupine vrstnikov;
- šola;
- množični mediji;
- delovno okolje;
- religiozne skupine;
- ...

1. DRUŽINA

- ključen dejavnik primarne socializacije;
- prve izkušnje dobi otrok v družini;
- neformalni odnosi in vezi v družini;
- poznamo več tipov družin in različna družinska okolja;
- velik vpliv vzgoje;
- permisivna, neavtoritarna vzgoja v sodobni družbi;

2. SKUPINE VRSTNIKOV

- skupno šolanje v moderni družbi;
- neformalni odnosi, pravila in družbene vezi med vrstniki;
- večja demokratičnost odnosov;
- omogočajo pridobivanje pomembnih socialnih izkušenj;
- dajejo možnost sodelovanja in primerjanja;
- lahko se organizirajo kot subkulturne skupine

3. ŠOLA

- formalna ustanova;
- prenašalka znanja in posredovalka vrednot in norm;
- formalna in neformalna pravila;
- bolj brezosebni odnosi.

4. MNOŽIČNI MEDIJI

- TV, radio, revije, časopisi, knjige, internet,...;
- najpomembnejši m.m.- TV;
- omogočajo pretok in pridobivanje novih informacij in znanj;
- oblikujejo in spreminjajo naše vsakdanje življenje.

SOCIALIZACIJA IN INDIVIDUALNA SVOBODA

- procesi socializacije ne potekajo s pasivnim sprejemanjem družbenih vplivov;
- pomen jezika;
- socializacija v tradicionalni in v moderni družbi;
- socialne mreže in svoboda izbire.